

16 MUIRIN KADUT

Kolmannen oluen jälkeen Frank alkoi olla jo pienessä soseessa. Pohjalla olivat tietysti vielä ne mielenosoituksessa kitatut viinit. Hapan maku sai suun maistumaan tuhkalta.

GROLLin dj soitteli listaansa läpi, Sebastian hortoili ympäri klubia. Frank pysytteli baaritiskillä. Milosta ei kuulunut mitään. Välillä Frank koetti soittaa ja laittaa viestiä, mutta vastausta ei tullut. Suurimman osan aikaa verkko oli kokonaan varattu.

Olut oli rauhoittavampaa, ja toden totta, maukkaampaa kuin viini. Runoilijan nyt vain kuului pitää viinistä, se oli kirjoitettu runollisiin luonnonlakeihin. Frank ei harmi kyllä saanut siitä mitään lyyrisiä viboja. Paitsi sen yhden kerran.

Silloin hän oli vaellellut pitkin Ranskan Rivieraan Espanjan puolelle, liftaillut ja yöpynyt epämääräisissä paikoissa. Hän oli mennyt ikivanhaan tavernaan, pyytänyt viiniä, ja talo oli tarjonnut parastaan. Parin siemauksen jälkeen tuntui kuin aika olisi pysähtynyt. Tavernan kiviholvinen kellari vanheni hetkessä satoja vuosia. Tuntui kuin ihmiset hänen ympärillään olisivat istuneet siinä aina. Hän maistoi viinissä maan historian ja sen kansan luonteen, viljelykset, jotka kasvoivat kuumassa auringonpaisteessa, työläiset, jotka keräsivät tertut köynnöksistä, sammiot, linnat, auringonpolttaman kiven, tammitynnyrien vanhuuden.

Ehkä hän oli vain niin yksinäinen ja hänen hermonsensa olivat herkillä. Pienimmätkin asiat tuntuivat koskettavilta. Naisten katseet olivat lähteitä, lanteen keinahdukset

juovuttavavia virtoja. Hän tunsi, että juuri näin runoilijan piti elää, ja hän kirjoitti useita huonoja runoja siihen pieneen vihkoon, jota hän kanto mukanaan.

Hän tunsi olevansa runoilijan työssä, matkalla ei minnekään.

Sen jälkeen hän tapasi vielä monia reissaajia, joista monet olivat vain turisteja Rimbaudin ja Verlainer maailmassa. He olivat vain lähteneet hetkeksi työpaikoistaan ja rutiineistaan, kuljeskellakseen vapautta julistaen vapaan taivaan alla – aina siihen asti kunnes homeiset makuupussit ja likaisuus alkoivat tyyppiä, jolloin he palasivat koteihinsa, ajoivat tilapäiset ulos ja alkoivat etsiä uutta työpaikkaa.

Aidot siirtolaiset ja asunnottomat taas olivat yleensä masentavaa ja näköalaton seura. He eivät ollenkaan inspiroituneet Frankin eksistentiaalisista maalailuista siitä, miten ihminen voi valita vapaasti, tai ainakin valita suhtautumisensa olosuhteisiinsa.

* * *

Frank seurasi, kun Sebastian koetti turhaan lyöttäytyä naisten seuraan, meni juttelemaan pitkin klubia ripoteltuihin pöytiin ja lopulta siirtyi tanssilattialle. Nyt hän tanssi yksinään tanssia, joka näytti käsittävän paljon pyörähdyksiä, kyynärpäiden nykivää liikettä ja matalien taekwondopotkujen näköisiä liikkeitä. Muut tanssijat jättivät hänen ympärilleen reilusti tilaa. Hän lopetti vasta kun bändi alkoi kokoilla kamojaan lavalle, ja väliaikamusiiikki muuttui niin kokeelliseksi, että olisi tarvittu modernin tanssin ammattilainen seuraamaan sen tahtilajien ristiaallokkoa.

Sebastian palasi baariin, nojautui matkalla matalaan sohvaan ja sanoi jotakin siinä istuvalle naiselle. Tämä vastasi jotakin lyhytsanaista takaisin ja käänsi Sebastianille selkensä. Sebastian oikaisi itsensä, käveli tiskille hiukan epävakain askelin ja hivuttautui jakkaralle.

- No?
- Ei ollut kiinnostunut.
- Mitä sinä sanoit?
- Halusin tarjota drinkin.
- Ja mitä hän vastasi?
- Että minun pitäisi työntää se perseeseen.
- Hän ei sitten tainnut haluta drinkkiä.
- Ei, ei halunnut.

Sebastian huutoi baarimestarille. Nainen ehti kysyä Sebastianilta mitä tämä halusi, kun Sebastian muutti mielensä ja huiskaisi hänet pois. Nyt bändi, joka oli päästellyt epämääräisiä törähdyksiä ja rasahduksia, oli vihdoin kaivautunut asemiinsa ja sylkäisi ilmoille ensimmäiset riffit. Kyseessä ei ollut populaarimusiikki. Frank katseli rumpalia, joka näytti soittavan eri rytmiä jokaisella kädellä ja jalallaan.

- Toi on ihan yhtä rumpusettinsä kanssa, Frank sanoi.

Sebastian vilkaisi lyhyesti soittajia ja harhautui sitten seuraamaan naista, jolla oli pitkä, turkoosinvärinen puku, jonka sivu oli leikattu auki niin että halkio paljasti hänen säärensä ja hyvän matkaa reittäkin.

- Tarkoitan kirjaimellisesti, Frank jatkoi.
- Just.

– Se mitä tekee tavallaan täyttää mielen, Frank pohdiskeli. – Jos nyt sitten vaikka olet rumpali. Hakkaat illat pannuja, ja yön näet yleisön naamoja ja vaellat takahuoneissa. Aamuyöllä heräät miettien rytmikuvioita.

– Aamuyö on pahin, Sebastian sanoi. – Jos herää kolme tuntia ennen aikojaan voi ottaa bentson. Jos kaksi tuntia ennen, sitten on paha. Ehkä voi, ehkä ei. Sitä voi olla ihan tukossa sen aamun.

– Siinä makaa...

– Niin just, Sebastian sanoi ja nousi seisomaan, muutti sitten mielensä ja istuutui takaisin.

– ... ja miettii ajatusta, joka on vallannut mielen. Siellä on valtateitä joita kulkevat suuret rekat. Yks rekka kerrallaan, ei monikaistaisesti. Koetat vapautua, mutta et pysty. Joten siinähan makaat ajatuksiesi lävistämänä.

– Kirjottaisit runon tuosta.

– Tunnelmat seuraa mukana pitkin päivää. Tunnelmat, joissa on ollut. Jos keräät postimerkkejä kaikki näyttää postimerkiltä. Me ollaan ajatustemme vankeja.

– Mitä mei... Sebastian koetti nojata tiskiinkin mutta nojasi ohi ja oli pudota. – ...meinaat?

– No työ ja harrastukset määrittävät meidät. Ne tekee meidät näkyviksi ja kiinteiksi. Kosketus kiveen kivettää. Kosketus autonrattiin tekee kumiseksi ja kiireiseksi, liikkeistä tulee hermostuneita ja kulmikkaita.

– Kumiseksi, voi helvetti. En tajua yhtään mitä sinä puhut.

– Kaikki *tekevät vain työnsä*. Yhteiskunta toimii kuin kone. Ja mihin kone kulkee? Mistä kone tietää minne se menee?

– Poliitikot on sitä varten.

– Ja yritysten pomot, niinkö?

– No on näitä, Sebastian sanoi ja päätti sittenkin tilata paukun. – Eli ei olla ilman ohjausta.

– Poliitikot saavat politiikan muodon mieleensä, yöt täyttyvät keskusteluilla, Frank sanoi. Hän oli liekeissä, hän voisi jatkaa vaikka koko yön. – Kaikki heidän kamansa on

pohjimmiltaan karkeiden käsien tekemää. Nämä kädet laittoivat kivet tiehen. Nämä kädet ohjelmoivat autot ajamaan siitä. Työntekijä tulee sisään, istuu pöytänsä ääressä ja seuraa kelloa. Saa kellon muodon mieleensä, atomikellolla tarkistettu aika kertoo kuka hän on ja missä. Kouluissa kopioidaan tietoa kopioidaan ja päätellään, että sinä olet sopiva deejiksi, sinä tutkijaksi, sinä puutarhuriksi, kun niin tykkäät viherkasveista ja luonnosta. Rajavartiostoon, sinä vihaat kaikkia. Tai viihdyt yksin. Psykologin profiili kertoo.

– No mitä sitten? Jokainen tekee mitä osaa, Sebastian sanoi ja tutki viskilasiaan.

Frank näki kun turkoosipukuinen nainen lipui aulasta kohti baaritiskiä. Sydän tuntui jättävän yhden lyönnin väliin. Hän mietti, oliko nainen sinkku, oliko Frankilla taskussa sopivia runoja, mitä nainen mahtoi tehdä elämässään ja tajusi samassa, että tuon oloinen nainen ei luultavasti *tehnyt* mitään, ainakaan työtä. Sitten Frank huomasi myös ne kaksi miestä, jotka seurasivat vähän liian tiiviisti naisen perässä. Nämä kaverit olivat pukeutuneet identtisesti ja liian siististi eivätkä näyttäneet olevan ollenkaan biletunnelmissa.

– No ei kaikki, Frank sanoi. – On niitä afrikkalaisia tohtoreita siivoamassa metrojen lattiaita. Ja kaikki haluaa jotain. Mutta nämä niin sanotut pomot vain reagoivat niihin haluihin. He eivät voi valita mitään.

– Nyt meni taas hämäräksi. Meinaat että jos ei pidä vaalilupauksiaan ei tule valituksi uudelleen. Vai?

– Ei kun mistä he saivat ajatuksensa? Joskus sata tai tuhat vuotta sitten joku sai originellin idean, sitten se on painettu, taitettu, vesitetty, selitetty, muokattu, valehdeltu, kopioitu, kommentoitu hengiltä. Pikku rippeitä siitä

tarttuu mieleen ja alkaa elellä siellä. Marx olisi ihmeissään, ja niin olisi Mill myös.

– En ole niin lukenu noita vasemmistolaisia.

– Mitä poliitikko voi tehdä? Tutkii kannatuslukuja ja seuraa somea. Reagoi. Se istuu illalla monistepinojensa ääressä ja arpoo niistä valmiita ajatuksia. Syö ravintosuositusten mukaan, vastaa viesteihin protokollan mukaan, puhuu avustajien kirjoittamat puheet.

– Niin mut...

– Ja kun se näkyy striimeissä, kuullaan vaan latteuksia. Niin että kuka täällä ohjaa?

– Onhan ihmisillä oma tahto.

– Ei ole! Ei vapautta ole.

– Meinaatko, että kaikki on jotenkin ennalta kirjoitettua? Että ollaan ihan automaatteja?

– Joo! Noin ihan lyhyesti jos tiivistän.

– Toi mies tuossa vaikka siis menee eikä päätä itse minne menee? Kulkee vain jengin mukana? Kato, nyt se vaihtoi suuntaa. Sen ei olis tarvinnu, se olis voinu mennä tuon polttariporukan perässä. Mutta se päätti vaihtaa. Tai toi porukka. Ne nauraa. Se syntyy tyhjästä. Mielen energiasta, Uusia ajatuksia.

– Se on vaan niin kuin orkesterit, kun ne soittaa aina samat biisit. Tänään pikkasen enemmän forssia patarumpuihin, mutta esitys kulkee nuottien mukaan. Bändit soittaa samat biisit joka ikisellä keikalla. Joskus soolo vähän venähtää.

Polttariporukka lähestyi baaria. Neljä naista, kaikilla sifonkihameet yllä ja taikasauvat paitsi yhdellä jolla oli kissapuku. Mukana oli myös knallipäinen mies, joilla oli mustasta jätessästä leikelty smokki. Porukka huuteli ja nauroi, kissapukuinen sai taikoja niskaansa muilta naisilta.

– So?

– So sitä, että toikin... Frank viittasi polttariporukkaan
– ...on niin nähty. Miksi kun aika kuluu mikään ei ole enää tuoretta? Siksi että kaikki kulkee tuttuja uriaan. Lapset ovat ikävystyttäviä, kysyvät samat hölmöt kysymykset ja ällistelevät aina vain niitä kaivinkoneita ja pyssyjä ja eläimiä. Ja jotkut nuoret on olevinaan originelleja kun pistävät jonkun bandanan päähän.

– No onhan se itseilmaisua.

– Jestas, niitä valssataan jossain Taiwanissa sata miljoonaa joka vuosi. Itseilmaisuu on pelkkää harhaa. Tiedätsä mikä on aitoa? Näin sitä kun kävin siinä keskustan Sheryssä. Meikkiosaston lähellä oli rempattu jotain ja homma oli vähän kesken. Siinä näkyi teräksestä valmistetut paksut kalterit, joista ei mennä läpi huulikiillolla tai maskaralla. Tiedätkö mitä se portti suojasi?

– No mitä se nyt sitten suojasi? Sebastian kysyi ja huitoi lisää juomaa. Baarinainen katsahti pitkähkösti, mutta poimi sitten lasin ja täytti sen.

– Se suojasi rahaa.

– Meinaatko että siellä oli kassaholvi?

– Siis symbolisesti. Kaiken sen muovimoskan seasta löytyi jotain aitoa, peräänantamatonta. *Rautaa*. Sen tarkoituksena oli pitää ihmiset poissa. Ja sen oli rakennuttanut siihen joku, joka oli roinaa kauppaamalla hankkinut ainoata aitoa ja todellista, ne kalterit. Sama niinku mellakoissa. Odotas kun yhteiskunta kuumenee, niin kaduille ajetaan rautaa. Aina rautaa. Se on ainoa todellisuus. Rauta ja raha.

Turkoosipukuinen nainen tuli baaritiskille Sebastianin toiselle puolelle ja nojasi kevyesti siihen. Miehet jäivät seisomaan parin metrin päähän. Sebastian ei huomannut mitään miehiä, mutta naisen hän huomasi. Hän nojautui

epävarmasti tätä päin ja sanoi jotakin matalalla äänellä. Frank ei kuullut melun läpi mitä se oli, mutta nainen vain vilkaisi Sebastiania ja sanoi sitten jotakin miehille takanaan. Nämä reipastuivat, ottivat Sebastiania kiinni kummaltakin puolelta ja lähtivät viemään pois baarista. Miehet eivät olleet matkalla kohti etuovia, vaan jonnekin takatiloihin, tanssilattian ja matalan bändilavan ohitse. Frank säikähti, poimi reppunsa tiskiltä ja lähti perään. Toinen, lyhempi miehistä vilkaisi Frankia.

– Mikäs häntäkärpänen siinä on? Mene helvettiin.

– Se on rehtori, Frank töksäytti, niin kuin rehtorius olisi ollut jonkinlainen backstage-passi.

– Siis mitä?

– Se on ihan okei mies normaalisti, se on ottanut vaan vähän liikaa tänään.

– Ota sä toi normaalimies, mies sanoi. Pidempi tarttui Frankiin. Yksi saattaja tuntui riittävän hyvin, hän kiskoi Frankia kuin räsynukkeä perässään. Frank koetti protestoida mutta mies ei vaivautunut vastaamaan.

Miehet hilasivat heidät vessojen ohitse pienelle ovelle. Lyhyempi avasi sen, ote yhä Sebastianin olkavarressa. Oven takana oli GROLLin takapiha, jossa oli roskapöntöt ja lastauslaituri, sekä neljä askelmaa portaita, joita pitkin miehet heittivät Sebastianin ja Frankin. Sitten miehet palasivat sisään ja ovi sulkeutui.

Frank tunnusteli soraallaan, se tuntui tavalliselta soralta ja käyttäytyi kuin tavallinen sora, se oli repinyt hänen housunpolvensa hajalle. Sebastian makasi selällään ja valitti. Frank nousi vaivalloisesti ja auttoi Sebastianin ylös ja huomasi, että tämän kasvoissa oli uusi ruhje ja tämän takki oli mennyttä kalua. Muuten mies vaikutti olevan kunnossa. Frank otti reppunsa ja he lähtivät laahustamaan takapihalta. Uloskäynnillä heidän matkansa

keskeytti kolme aivan uutta miestä. Nämä seisoivat siinä sen näköisinä kuin he eivät aikoisi päästää ohitse, ja juuri niin he tekivät.

– Mitäs kaverit, yksi miehistä sanoi.

* * *

Miehet kuljettivat heitä pitkin Muirin sykkyräisiä kujia, kunnes Frank kadotti täysin suuntavaistonsa. Hän ei erityisemmin halunnut tutkia Muiria enempää, mutta miehet olivat päättäväisiä oppaita. Heistä pisin, tummaihoisen, oli paremmin pukeutunut ja vaikutti jonkinlaiselta johtajalta, kaksi tanakampaa pitivät huolen siitä, että Sebastian ja Frank pysyivät oikeassa kurssissa. Nämä kaksi olivat sen näköisiä että he viettivät ulkoilmaelämää Muirin kulmilla.

Sebastian koetti luoda yhteyttä proletariaatin ja edustamansa intelligentsian välille. Hän pohti ääneen miesten vaikeita oloja Muirissa, ja sitä miten hän ymmärsi heidän ahdinkoaan ja toivoi, että koululaitos joskus ulotettaisiin Muiriinkin. Miehet mukiloivat uusia mustelmia Sebastianin nahkaan, ja rehtorin oli myönnettävä, että miehet olivat jo sopeutuneet ympäristöönsä ja oppineet tärkeimmät siellä tarvittavat taidot.

Frank tiesi, että koululaitos toimi Muirissakin. Mutta luokat olivat levottomia, kielimuurit halkoivat ristiin rastiin luokkia, ja välitunneilla diilattiin ihan muuta kuin koulukirjoja. Opettajat, ne harvat, jotka suostuivat tulemaan Muiriin, olivat kovapintaisia korstoja, jotka kantoivat pamppua tai lamautinta mukanaan. Alaluokkia korkeampi koulutus vaati matkan Muirin ulkopuolelle.

Heidät kuljetettiin basaarimaisten korttelien poikki. Kukaan ei häirinnyt heidän kulkuaan. Frank yritti